

זוהי מפני חמת המליך שאין מפרין לאדם לקחת יותר משתי גשים שכולם לטון אלא יחשב (ונתקיים) בנו בעושה ויחשבו בגוים וגו' לכן מכרואו כי (נבטלו) הלא אמרו שלא נאז אלא עד סוף אלק החמישים אבל בר מן דין כבוד לז' לסיף, ואין לך נבקהי חזק' אלא המפורש בכ דברי משה ללקחת אשה על אשתו כגם היום שאמרו שלא נאז על הארץ (ואת"ש שבדין תורי' ארץ) בכלל אשה שכרי קרויה אשה כמה לשון יבוס אלא שכולין בהקני אחר (שון ב"ה) וכן ב"במ'. וגם בפילגש יש בה לפעמים משום מלי' לקיים מלח' פיו, אם אינו מולא אשה שנחשב לו או שיש לו ואינה בת בניו ואינו יכול לגרשה. אם מפני הקשר אמן שביניהם לו מחמת שהיו ב"מ' מרוב' יותר ממה שיש לו. ולשניה. משום דברים המותרים והאחרים נכחו בהם איבוד שתי אשה ושלי להתירה בפניהם לא אמרו אלא בכוחא ודמי' להו דמשרכי מילתא אי נמי שנחבו איסור בדבר שידוע ליה. אלא שקבלו עליהם חומרא לסייג וגדר לתור'. והנה תרפי' יחייבונו בנדון הפילגש האידנא לדין, דכבר נתבאר לעיל דפילגש לא נאסר כלל במנין ולא נודע שקבלה לאיסור. אדרב' רבו המחמירין וביחד שנמשך אחר דעת הר"מ בענין דבריו מחמת שהיו להם על מה להקטין, ומה שנמשכו במדינות הללו מפילגש מכללם ומאליהם נמשכו בנשכס שיש בו איסור. ומנהג בעמנו אינו מנהג ומחמירין אוחז בפניהם אם נכחו מחמת שהיו סבורים שכולם אסור. וזלזלם הוא מותר ופסיק לא קבלוהו מעולם (את"ש) שנטה לדעת זו מן דמחמירי בה אטפי' לא נאסרה בהסכמ' (כלל) רק מחמירין ידע' בנכד עשו כן או שהמור' לאסור אף הוא עשה והמנהג האיסור אין בו משום סייג כמש"ל. אדרב' ההפך הוא היינו לתורי' מי משום להרחיק מן העבר' ההפך והזנות ולמנוע בזמה דשנ"ז לנולדת שול מן הבתלי נשואים. וגם הנשואים בעת שאין נשואיהם שול' לנכס ולס' לסייג בקיום מ"ע גדול' דפ"ו שנמנעת פעמים הרב' אף מן הנשואים בסבת התקשרות בלשה אחת בנכד לכן אין אומה ראויה להרבות בנשים אלא האומה הקדושה. לפיכך הותרה התורה אותן לאיש הישראלי מפני שאסור לו הונות והנאוף. וגם אשתו אסור לו בימים רבים של דה וזכה ולידה למען יוכל עמוד בזה לפיכך לא להמס הכתירה חור'. וגם כדי להרבות זרע ישראל ובדין שילסורו כאלומות עליהן יותר מאלה שכלה"ם הם רבים ואיל' אלא לישוב המדינה והמלאכה כי' למנוע מלאסור ליבדוי שתי גשים משום איסור דמחוקותיהם לא מלכו, רק משום שהיו נכבד ואל' חשבו וגם מחמת הסכנה ליהודים השוכנים בין הערלים. כשנשואים שתי גשים הולך רגמיה לגזור איסור זה שלא מן דין. ולכן אינו ראויה מ"ש הר"ן בתשוב' שגורם רגמיה אקרקף דגברי רמי לומר ששפילו יאל' האשכנזי למדי' שאין נהגים תקף זו דרגמיה חל אליו איסור זה ולפי האמת אינו כן לא כלל בל' ילדי הקני' זו אלא מפני סכנת הערלים. משא"כ במקום שאין האומות מקפידין ודאי לא נאז להוסיף על ד"ת מה שאין בו סייג ולא גדר לתור'. אלא הכפך ובעול מלי' ומעו' זרע הקדוש חיללי' אלא ע"כ לא כלל בל' ילדי מדה זו אלא מפני הא"ם ולר"ך שם. והמקור גורם (את"ש) שקלל אמרו בו מ"ה הכפך ולדברי הכל לא תקן משום סרך איסור. גם הסכימו הפוסקים פה אחד שבמקום מלי' לא נאז (גור) משא"כ במקום שאין בו חשש סכנת האומות זה פשוט ומוכרח בעלמו. והשלישית לאסור דבר המותר לאותם שאינם בני תורי' כגני בשכר ובני בנלא ודכוותיה שאלו הלא הוו שכיחי בבנין גביהו משא"כ האידנא את"י דלא אשכח דרי' מ"מ בני תורי' הם במקומות הללו שנתפסו בכן התלמוד וספרי הורא' וכל דבריהם עושים על פיהם אין כאן בית מיוחד בלי ספק ובענין שהבאתי בביאור בה צומ"ק א"ת סתמי'. וכן לא חשב הרב ע"ז (וחומרא דגשים המתמנות מלעבול עד אחר מ' לאחר כל מ' לקנ' את"ש שכתבו בו כמה עממים להחזיק מנהגן לא חש בעולו משום דאין מנהג קבוע וקלסי' אלא מרי בגאון ז"ל בספרו (ס"ח) וידענו שבענין כאן במקומו הלו וזהו שלא תמתי' היולדת וכן נזכרים על פיו משום שראו ז"ל שהיו חומרא דמתי' לילי קולא. וכן הרב' ממנהגי אשכנזים הלאו שלא היו ולא נבראו בלא' הלזו. דלפי' מתיבתא חורבא ותקולת גדולות ועלומות בגופי איסורי תורי' החמורים. לכן לדעתנו הוא דבר מלי' רבה לפרסם היתיר. ביחוד בדורנו זה שבהנני או בלא' שאלה את הזמה ובפרטות אחר שנתעברו בישראל המופקדים כת ש"ז שר"י הרב' הרוליס. הרוליס שיקלו הנשמות עם הכוונות למען הביא משיח לפי עומתו עם שפחות מרופות. מלבד שאר כתות דבכפלקר ניחא להו דעבא עבדין להו כי היכי דלשבו איסורא וליכלו היתירא. לא נענו באיסורי דאורייתא ברת ומיתת ב"ה. ואע"פ שמונחת אפי' שלא (תל' תקלה מתחת יד' במא' את הרבים שאין העל כל על ידו. ות"ל וכו' רבים על ידי בכמ' גופי תורי' ושמירות וסייגות לתורי' ע"י חיבורי'. שכל מנהגים בהם נאזות את ישראל ולשפות שלום ביניהם לאביהם שבשמים. וביחוד מקריה נפשי והסקרתי חיי וממוני בשביל כוונתם ותקנתם וטעמלתם האמתית בזה ובכל. וזוהי זה כבר אבד' האמוני מפיכה. ולוי' דר' יד' לנו. והלוינו למשול עממי ולשום רקן על לאחיהם. והסכים מן שתי למה כבוד לשמו. ותפא' את זרוע קדשו לשיני העממי' למען לא תאבד תורי' מישראל חילי'. מ"מ איני רואי שיסומך אדם

זוהי מפני חמת המליך שאין מפרין לאדם לקחת יותר משתי גשים שכולם לטון אלא יחשב (ונתקיים) בנו בעושה ויחשבו בגוים וגו' לכן מכרואו כי (נבטלו) הלא אמרו שלא נאז אלא עד סוף אלק החמישים אבל בר מן דין כבוד לז' לסיף, ואין לך נבקהי חזק' אלא המפורש בכ דברי משה ללקחת אשה על אשתו כגם היום שאמרו שלא נאז על הארץ (ואת"ש שבדין תורי' ארץ) בכלל אשה שכרי קרויה אשה כמה לשון יבוס אלא שכולין בהקני אחר (שון ב"ה) וכן ב"במ'. וגם בפילגש יש בה לפעמים משום מלי' לקיים מלח' פיו, אם אינו מולא אשה שנחשב לו או שיש לו ואינה בת בניו ואינו יכול לגרשה. אם מפני הקשר אמן שביניהם לו מחמת שהיו ב"מ' מרוב' יותר ממה שיש לו. ולשניה. משום דברים המותרים והאחרים נכחו בהם איבוד שתי אשה ושלי להתירה בפניהם לא אמרו אלא בכוחא ודמי' להו דמשרכי מילתא אי נמי שנחבו איסור בדבר שידוע ליה. אלא שקבלו עליהם חומרא לסייג וגדר לתור'. והנה תרפי' יחייבונו בנדון הפילגש האידנא לדין, דכבר נתבאר לעיל דפילגש לא נאסר כלל במנין ולא נודע שקבלה לאיסור. אדרב' רבו המחמירין וביחד שנמשך אחר דעת הר"מ בענין דבריו מחמת שהיו להם על מה להקטין, ומה שנמשכו במדינות הללו מפילגש מכללם ומאליהם נמשכו בנשכס שיש בו איסור. ומנהג בעמנו אינו מנהג ומחמירין אוחז בפניהם אם נכחו מחמת שהיו סבורים שכולם אסור. וזלזלם הוא מותר ופסיק לא קבלוהו מעולם (את"ש) שנטה לדעת זו מן דמחמירי בה אטפי' לא נאסרה בהסכמ' (כלל) רק מחמירין ידע' בנכד עשו כן או שהמור' לאסור אף הוא עשה והמנהג האיסור אין בו משום סייג כמש"ל. אדרב' ההפך הוא היינו לתורי' מי משום להרחיק מן העבר' ההפך והזנות ולמנוע בזמה דשנ"ז לנולדת שול מן הבתלי נשואים. וגם הנשואים בעת שאין נשואיהם שול' לנכס ולס' לסייג בקיום מ"ע גדול' דפ"ו שנמנעת פעמים הרב' אף מן הנשואים בסבת התקשרות בלשה אחת בנכד לכן אין אומה ראויה להרבות בנשים אלא האומה הקדושה. לפיכך הותרה התורה אותן לאיש הישראלי מפני שאסור לו הונות והנאוף. וגם אשתו אסור לו בימים רבים של דה וזכה ולידה למען יוכל עמוד בזה לפיכך לא להמס הכתירה חור'. וגם כדי להרבות זרע ישראל ובדין שילסורו כאלומות עליהן יותר מאלה שכלה"ם הם רבים ואיל' אלא לישוב המדינה והמלאכה כי' למנוע מלאסור ליבדוי שתי גשים משום איסור דמחוקותיהם לא מלכו, רק משום שהיו נכבד ואל' חשבו וגם מחמת הסכנה ליהודים השוכנים בין הערלים. כשנשואים שתי גשים הולך רגמיה לגזור איסור זה שלא מן דין. ולכן אינו ראויה מ"ש הר"ן בתשוב' שגורם רגמיה אקרקף דגברי רמי לומר ששפילו יאל' האשכנזי למדי' שאין נהגים תקף זו דרגמיה חל אליו איסור זה ולפי האמת אינו כן לא כלל בל' ילדי הקני' זו אלא מפני סכנת הערלים. משא"כ במקום שאין האומות מקפידין ודאי לא נאז להוסיף על ד"ת מה שאין בו סייג ולא גדר לתור'. אלא הכפך ובעול מלי' ומעו' זרע הקדוש חיללי' אלא ע"כ לא כלל בל' ילדי מדה זו אלא מפני הא"ם ולר"ך שם. והמקור גורם (את"ש) שקלל אמרו בו מ"ה הכפך ולדברי הכל לא תקן משום סרך איסור. גם הסכימו הפוסקים פה אחד שבמקום מלי' לא נאז (גור) משא"כ במקום שאין בו חשש סכנת האומות זה פשוט ומוכרח בעלמו. והשלישית לאסור דבר המותר לאותם שאינם בני תורי' כגני בשכר ובני בנלא ודכוותיה שאלו הלא הוו שכיחי בבנין גביהו משא"כ האידנא את"י דלא אשכח דרי' מ"מ בני תורי' הם במקומות הללו שנתפסו בכן התלמוד וספרי הורא' וכל דבריהם עושים על פיהם אין כאן בית מיוחד בלי ספק ובענין שהבאתי בביאור בה צומ"ק א"ת סתמי'. וכן לא חשב הרב ע"ז (וחומרא דגשים המתמנות מלעבול עד אחר מ' לאחר כל מ' לקנ' את"ש שכתבו בו כמה עממים להחזיק מנהגן לא חש בעולו משום דאין מנהג קבוע וקלסי' אלא מרי בגאון ז"ל בספרו (ס"ח) וידענו שבענין כאן במקומו הלו וזהו שלא תמתי' היולדת וכן נזכרים על פיו משום שראו ז"ל שהיו חומרא דמתי' לילי קולא. וכן הרב' ממנהגי אשכנזים הלאו שלא היו ולא נבראו בלא' הלזו. דלפי' מתיבתא חורבא ותקולת גדולות ועלומות בגופי איסורי תורי' החמורים. לכן לדעתנו הוא דבר מלי' רבה לפרסם היתיר. ביחוד בדורנו זה שבהנני או בלא' שאלה את הזמה ובפרטות אחר שנתעברו בישראל המופקדים כת ש"ז שר"י הרב' הרוליס. הרוליס שיקלו הנשמות עם הכוונות למען הביא משיח לפי עומתו עם שפחות מרופות. מלבד שאר כתות דבכפלקר ניחא להו דעבא עבדין להו כי היכי דלשבו איסורא וליכלו היתירא. לא נענו באיסורי דאורייתא ברת ומיתת ב"ה. ואע"פ שמונחת אפי' שלא (תל' תקלה מתחת יד' במא' את הרבים שאין העל כל על ידו. ות"ל וכו' רבים על ידי בכמ' גופי תורי' ושמירות וסייגות לתורי' ע"י חיבורי'. שכל מנהגים בהם נאזות את ישראל ולשפות שלום ביניהם לאביהם שבשמים. וביחוד מקריה נפשי והסקרתי חיי וממוני בשביל כוונתם ותקנתם וטעמלתם האמתית בזה ובכל. וזוהי זה כבר אבד' האמוני מפיכה. ולוי' דר' יד' לנו. והלוינו למשול עממי ולשום רקן על לאחיהם. והסכים מן שתי למה כבוד לשמו. ותפא' את זרוע קדשו לשיני העממי' למען לא תאבד תורי' מישראל חילי'. מ"מ איני רואי שיסומך אדם

שאלה מו ברודא חז"ל. שאלת לבאר לך לשון כש"ך בש"ע י"ד סימן פ"ג ס"ק ל'. והא לך ביאורו אחר שהביא לשון הראש"ש ודעת ס"ר משה דמחלק בין שלם בולט דמיירי ביה הכל וכן לועם בשנינו דגני עומא'. דמשיח' ההם חשיב כמשובל. ומשמע מהו דלדעת הראש"ש בחיורא קמא. דליכא לדמויי איסור לעומא' לית ליה כך סברא דה"ר משה. לחלק בין בולט שלם ובין לועם. ובאיסורא בין בולט שלם בין לועם לא חשיב כמשובל. ויולדה לו קושיא בזה. דהא הכור בשיתא הראש"ש אנוהו קאי (כברכו) בכל מקום וזאת בדברים מעטים) דמיתת בחר הכי וכמו שאפרסם וזה חזקן הכל מלשון הכור. דמיתת לחלק בין שלם ללועם. כמו שהובא שם דמשמע מדבריו דס"ל כה"ר משה. להחיר בולטם. לכך הולך לחיזקן. ופירש' כש"ך דברי הכור דהכל דמשמע דמסלי' בין שלם ללועם. היינו בחר שעת מילאמו אוליגן. בין שלם בין לועם. דלא פירוק מלשון הכור דקני' דלא חשיב כמשובל כיון שהוא שלם. לא חששנו מנה. אפי' דכשתא במעי הדג הוא נאכל ומשובל לחמיכות ולא נאשר שלם מ"מ כיון שנלעו שלם. לא חשיב מעובל. כח"ל בדברי ה"ר משה. דלרבינו הכור לא איכפת ליה בין הית' בליעתו אותו שלם או מגויד ומחוקף. רק שימלא כעשיו לפניו בפתחת הדג במעיו חתוך אפי' שנגלע שלם. ואדרב' זה מוכיח עליו שנתפסל. שהרי שלם נכלע. דוק בדבריו ותשכח הכי. השתא מיתתי סייעתא לפירושו בדברי הכור. והלא ס"ל דעתה ס"ר משה בי"ל. מדכתב הכור בעלמו בל"ה. גבי חטא שנלחצ דעת ה"ר הביא דעת הראש"ש בתירולא קמא דלית ליה הכ דה"ר משה. וזוהי דעת הש"ך. אבל הבי' לא יאל' לחלוק עלינו את השוין. ואחר שהביא דברי ה"ר משה אמר וזהו שככת רבינו וכו'. משוי' להו לחד גברא בנך סברא לפי שהבין דרלון הכור למעט לועם בנליג' מתחיל' ולא כהכנת הש"ך בו כ"ל. על זה כתב הש"ך דלדבריו (ר"ל לדברי ב"י) דק"ך ליישב מס ביאורו שהקוש' בדברי הכור (ר"ל) ומעט רואי' לנכס וכוונתו להרבה ב"י שראה לפרש כן בדברי הכור ולהיותם אחדים עם דברי ה"ר משה באמרו דודאי בין למירון ראשון. ובין למירון שני דהראש"ש. היכל' דלעטו בשניו חשיב כמשובל וכו'. וזה מבוחר מאל. דמתיקרא מקמי דמחזיקו לפלוני בין בולט שלם ללועם, דהוא סברא דה"ר משה לא מפלגינן בכדי מתניתין דעכרות בנלעו שלם ואפי' היו מיעול אלא דליכא למיגרמ מנה להכא דקאי בליסורין. אבל בלועם אף דעת הראש"ש דליכא מיעול. ולענין דינא לא פליגי. ובזה אין אנו לריבין לדחוק דעת הש"ך. מ"מ הוא תופס פירושו עיקר. ולעשות לי"מ בין שני התרואין. כך יל' דעתה הש"ך. יעבץ ס"ע :

שאלה יז יוס ג' ד"ו כסליו תקכ"ב לפ"ק בערן בורג. **שכמא** יכנא לחדא. לה"ה אכ"ו אדמ"ו ומחוי' אשר תמיד תכלתו בפי. הרב המובהק הגאון הגדול החסיד המפורסם נ"י עה"י ס"ה כבוד מוהר"ר יעקב נר"ה וכו"ל :

ויא ר"ך על דברי קדשו הכתובים אלי למד"כ. השבתי בנבלי רנה זה משך ז' שבועות. ששלחתי הכתב לחמי שי. לא ידעתי אם הגיע לידו או לא. ומפני זאת הדאג' אשוי' את דברי עוד הפעם. בראשית דברי קדשו כתוב לאחר. שאין רלון אדמ"ו הכ"ג נר"ו במנחתיו ולשלחו לי אחד מחבוריו החבובים על כלם כאשר בחרתי בשאלת יעבץ. ותכן ב' מספר בית מזה. אבל עדיין לא קבלתיס ודואג' אני אולי כלל כתבי לילי זרזים. וגם שמתי נכשי בשאלתי לבקש מאדמ"ו הכ"ג נר"ו לבאר לי. מה שנמלא כתבי פעמיס